

Skjevdeling ved skilsmisse

I Norge går over halvparten av alle ekteskap i oppløsning. Kjenner du til dine rettigheter? Hva kan du kreve holdt utenfor skiftet ved en skilsmisse?

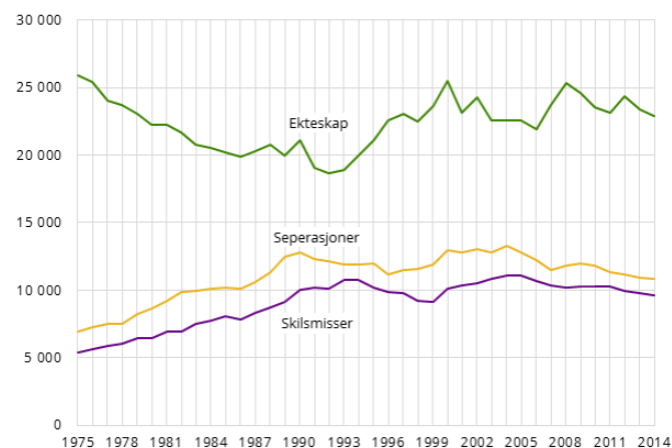
Gry Fremstad,
Advokat/Senior Legal Counsel

Skifte

Ved en skilsmisse skal ektefellenes formue deles. Dette kaller vi et «skifte».

Ved skiftet må ektefellene først ta stiling til hvilke eiendeler hver av dem har krav på og deretter hvordan tingene skal fordeles. Vi gjør her oppmerksom på at ektefeller står fritt til å avtale hvordan en deling skal skje; med unntak fra særøie som er bestemt av giver/arvelater. Se eget punkt om dette under. En ektefelle kan derfor gi avkall på en eller flere av de rettigheter de er gitt etter loven.

Figur 1. Inngåtte ekteskap, skilsmisser og separasjoner¹

¹ Inkluderer inngåtte og oppløyste partnerskap.
Kjelde: Statistisk sentralbyrå.

Felleøie eller særøie?

Det er liten forskjell på felleøie og særøie så lenge man lever sammen. Når ekteskapet opphører ved enten skilsmisse eller ved død vil imidlertid forskjellen komme frem.

Felleøie

Regelen er at ektefeller har felleøie dersom de ikke har avtalt noe annet. Dette betyr at de aller fleste ektepar i dag har felleøie. Mange er nok ikke helt klart over hva det å ha felleøie betyr, men ordningen som er valgt kan få stor betydning hvis og når ekteskapet opphører (enten ved skilsmisse eller død). Felleøie betyr imidlertid ikke at man eier ting sammen, kun at formuen på et fremtidig brudd eller skifte skal likedeles. Det er derfor den som har anskaffet eiendelen (ved kjøp, arv eller gave) som er eier av den under ekteskapet. En ordning om felleøie gir derfor ikke noen eiendomsrett til eiendelen mens ekteskapet varer.

Særøie

I stedet for felleøie, kan dere som ektefeller avtale fullt eller delvis særøie. Et særøie kan også tidsbegrenses, eller gjøres betinget; f.eks. av at man ikke får barn sammen. Som ektefeller kan man også velge at særøiet skal omdannes til felleøie ved død («særøie i live – felleøie ved død»). En slik avtale sikrer ektefellene mot en likedeling ved skilsmisse. Hvis ektefellen skal få sitte i uskiftet bo med særøiemidlene må imidlertid dette avtales konkret. Husk at opprettelse av særøie alltid skal

skje gjennom en [ektepakt](#). En ektepakt er en juridisk bindende avtale mellom ektefeller. Det finnes visse formkrav til ektepakt; bla skal den være skriftlig og undertegnes av vitner. For å oppnå rettsvern overfor kreditorene, må ektepakten i tillegg tinglyses i [Ektepaktregisteret](#) i Brønnøysund. Gebyret for en tinglysning er i følge Brønnøysundregisteret (01.08.2015) kr 1 473.

Særeie bestemt av giver eller arvelater

Enkelte gjenstander kan bli særeie uten at dere som ektefeller selv har bestemt det. En arvelater eller giver kan bestemme at arven eller gaven de gir skal være den ene ektefellens særeie. NB: Dette må gjøres samtidig med at arven/gaven gis for å være gyldig.

Skjevdeling

Har du hørt at du kan holde noen av eiendelene dine utenfor delingen hvis dere skulle gå fra hverandre?

Skjevdelingsregelen i ekteskapsloven § 59 går ut på at hver av ektefellene som hovedregel kan kreve at verdien av eiendeler som ektefellen eide da ekteskapet ble inngått, skal holdes utenfor delingen. Det samme gjelder arv og gaver som er mottatt under ekteskapet.

Det er imidlertid et vilkår at verdiene må være i behold når det skiftes, for at de skal kunne skjevdeles. Har du arvet et betydelig beløp av dine foreldre som har blitt benyttet til ferieturer og annet forbruk, har du dessverre gått glipp av muligheten til å kreve midlene skjevdelte. Men et ombytte i andre gjenfinnbare eiendeler kan kreves skjevdelte.

Hva kreves av bevis?

For å unngå skjevdelingskrav som ikke er reelle, har lovgiver gjort det klart at midlene man krever skjevdelte klart må kunne føres tilbake til midler som en av partene hadde da ekteskapet ble inngått eller som senere er ervervet i arv eller gave fra andre enn ektefellen.

Lovens henvisning til «klart føre tilbake til» vil si at det må foreligge sannsynlighetsovervekt – det vil si at det er mer sannsynlig at kravet eksisterer enn det motsatte - m.a.o. mer enn 50 % sannsynlighet.

Unntak

Loven oppstiller to unntaksregler fra skjevdeling. Krav om skjevdeling vil ikke føre frem, eller eventuelt bli redusert dersom det ellers ville:

- føre til et urimelig resultat
- dersom sterke grunner taler for det

Det skal imidlertid mye til for at en ektefelle skal kunne hevde at en skjevdeling vil føre til et urimelig resultat, eller at det er sterke grunner som taler for å ikke skjevdele.

Bør du ha særeie når midlene likevel kan skjevdeles?

Dersom skjevdelingskravet er klart, trenger du normalt ikke noen ektepakt som gjør disse eiendelene til ditt særeie. Men for å slippe diskusjoner rundt kravet, kan det likevel være greit å ha avtalt særeie i en ektepakt.

Gaver mellom ektefeller

Ektefeller kan fritt gi hverandre gaver, men vær klar over at en overføring av større gaver må inngås i ektepakts form for å være gyldig. Hva som anses for å være vanlige gaver (som ikke trenger ektepakts form) må vurderes konkret; bl.a. i forhold til giverens økonomi.

Husk at for å få rettsvern mot hverandres kreditorer, må ektepakten også tinglyses i Ektepaktregisteret.

NB: Gaver som består i livsforsikring, pensjon eller lignende trenger ikke ektepakt for å være gyldig.

Ektepakt og veiledning

Skjema for ektepakt og ytterligere veiledning finner du [her](#).

Gry Fremstad

Advokat

Nordea Private Banking

Oslo, August 2015

Denne informasjonen er utarbeidet av Nordea Private Banking og er ment som generell informasjon til personlig bruk for de kundene som mottar den fra Nordea. Informasjonen må ikke sees som noen konkret anbefaling om bestemte disposisjoner, transaksjoner eller råd om konkrete investeringer. Egnetheten eller hensiktsmessigheten av en bestemt disposisjon, transaksjon eller investering vil avhenge av din egen situasjon og dine målsetninger. Før du gjør konkrete disposisjoner, bør du tenke igjennom om dette er egnet eller hensiktsmessig for deg, og vi oppfordrer deg uansett til å konsultere din personlige rådgiver/advokat. Informasjonen er basert på kilder som Nordea Private Banking anser som pålitelige, men det innhentes ingen garantier om nøyaktigheten eller fullstendigheten av opplysningene. Nordea Private Banking og selskapene i Nordea-konsernet eller undertegnede påtar seg ikke ansvar for tap som måtte oppstå på grunn av bruk av denne informasjonen.